

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ & Α.Κ.Ε.

Προς τον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου

ΘΕΜΑ: Ανεπαρκής εφαρμογή της Διμερούς Συμφωνίας Ελλάδας–Αιγύπτου για τη μετάκληση εποχικών εργατών γης στον πρωτογενή τομέα και ενημέρωση για το σύνολο των μετακλήσεων που έχουν υλοποιηθεί.

Η Ελλάδα και η Αίγυπτος υπέγραψαν τον Νοέμβριο του 2022 διμερή συμφωνία για την απασχόληση έως 5.000 εποχικών εργατών γης στην ελληνική αγροτική οικονομία. Η συμφωνία κυρώθηκε από τη Βουλή τον Ιανουάριο του 2023 (Α7/17.01.2023) και το πρώτο έτος εφαρμογής της ορίστηκε ως πιλοτικό. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της συμφωνίας, για το έτος 2024 προβλέφθηκε η μετάκληση 5.000 εργατών από την Αίγυπτο. Ωστόσο, μέχρι σήμερα η εφαρμογή της συμφωνίας αποδεικνύεται εξαιρετικά περιορισμένη. Σύμφωνα με διαθέσιμες πληροφορίες από το πεδίο, έχουν πραγματοποιηθεί ελάχιστες μετακλήσεις εργατών από την Αίγυπτο, δυνάμει της διμερούς, έναντι των 5.000 θέσεων που είχαν προβλεφθεί μόνο για το -πιλοτικό- 2024.

Η συμφωνία παρέμεινε ανενεργή για μεγάλο διάστημα μετά την κύρωσή της, λόγω τεχνικών δυσκολιών. Μόλις τον Ιούνιο του 2024 τέθηκε σε λειτουργία ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης για την υποβολή αιτήσεων από ενδιαφερόμενους εργοδότες. Ο τότε Υπουργός Μετανάστευσης κ. Δημήτρης Καιρίδης, μετά από επίσκεψή του στο Κάιρο, ανακοίνωσε την κατάρτιση ενός πρώτου καταλόγου 2.400 υποψηφίων εργατών και διαβεβαίωσε για τη βούληση άμεσης ενεργοποίησης της συμφωνίας. Παρ' όλ' αυτά, η πρόοδος υπήρξε περιορισμένη: μέχρι το καλοκαίρι του 2024 η συμφωνία ουσιαστικά δεν είχε αποδώσει αποτελέσματα, ενώ οι πρώτες μετακλήσεις μόλις ξεκίνησαν πιλοτικά εντός του 2024.

Τα εμπόδια στην εφαρμογή της συμφωνίας έχουν επισημανθεί τόσο από τους παραγωγούς όσο και από τα μέσα ενημέρωσης. Η γραφειοκρατία και οι πολύπλοκες διαδικασίες καθυστέρησαν σημαντικά την έλευση εργατών: χαρακτηριστικά, το 2023 εγκρίθηκαν περίπου 9.000 αιτήματα μετάκλησης εργατών γης αλλά τελικά μπόρεσαν να εργαστούν λιγότερα από 300 άτομα, λόγω των διοικητικών εμποδίων. Όπως μεταφέρουν αγρότες και κτηνοτρόφοι, «η διαδικασία από την αίτηση για μετάκληση εργάτη μέχρι εκείνος να φανεί στο χωράφι είναι τόσο δαιδαλώδης που χάνεται στον δρόμο και στη χαρτούρα». Επίσης, διαπιστώνεται ελλιπής ενημέρωση και συμμετοχή των εργοδοτών: ακόμη και μετά την έναρξη της πλατφόρμας, η ανταπόκριση ήταν χαμηλή, γεγονός που ανάγκασε την Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ), η οποία έχει εξουσιοδοτηθεί να συνδράμει στην υλοποίηση της συμφωνίας, να απευθύνει εκ νέου κάλεσμα σε συνεταιρισμούς και αγρότες (Οκτώβριος 2025) να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για εργάτες γης από την Αίγυπτο. Η πρόσβαση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και η χρήση της από τους αγρότες φαίνεται να απαιτούν πρόσθετη υποστήριξη, ώστε να ξεπεραστούν πρακτικά προβλήματα και άγνοια της διαδικασίας.

Σημαντική παράμετρο αποτελεί το ισχύον νομικό πλαίσιο περί εποχικής απασχόλησης. Η διμερής συμφωνία περιορίζει ρητά το καθεστώς των εργατών σε προσωρινή διαμονή και

εργασία, χωρίς δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης και με υποχρέωση εξόδου από την χώρα για 3 μήνες, ενώ θα αρκούσε η απαγόρευση εργασίας για το διάστημα αυτό, χωρίς να αλλοιώνεται το πνεύμα της Οδηγίας.

Επιπλέον, στο άρθρο 10 της Συμφωνίας ορίζεται ότι ο χρόνος παραμονής των Αιγυπτίων εποχικών εργατών δεν προσμετράται για τη χορήγηση άδειας διαμονής. Δηλαδή, ακόμη και αν ένας εργαζόμενος προσέρχεται νόμιμα για διαδοχικά έτη, η παρουσία του δεν τον φέρνει πιο κοντά σε καθεστώς μόνιμης διαμονής. Πρέπει, δε, να μεσολαβεί τρίμηνο διάστημα εκτός Ελλάδας μεταξύ διαδοχικών συμβάσεων, αποκόπτοντας τη συνέχεια της διαμονής.

Με τον νέο Κώδικα Μετανάστευσης (Ν.5038/2023) εισήχθη η δυνατότητα χορήγησης πενταετούς άδειας εποχικής εργασίας, με πολλαπλές εισόδους, ώστε να απλουστευθεί η διαδικασία και να μην απαιτείται κάθε χρόνο νέα θεώρηση. Όπως επισημαίνει και η ΕΘΕΑΣ, αυτή η πρόβλεψη μπορεί να απαλλάξει εργοδότες και εργαζόμενους από την ετήσια επανάληψη της αίτησης βίζας. Παρά ταύτα, δεν υπάρχει ακόμα πρόβλεψη για το τι συμβαίνει μετά την ολοκλήρωση μιας τέτοιας πενταετούς περιόδου συνεχών εποχικών απασχολήσεων. Δεδομένου ότι πολλοί από τους εποχικούς εργάτες καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες στην αγροτική παραγωγή και δημιουργούν δεσμούς με την τοπική κοινωνία, κρίνεται απαραίτητο να εξεταστεί η μετατροπή του καθεστώτος τους σε πιο σταθερό. Συγκεκριμένα, προτείνεται η θεσμοθέτηση δυνατότητας ώστε ένας εποχικός εργάτης γης που έχει προσέλθει και εργαστεί επί 5 διαδοχικά έτη στην Ελλάδα, να μπορεί να αιτηθεί άδεια διαμονής μακρύτερης διάρκειας. Αυτό, αφενός θα αποτελέσει κίνητρο για νόμιμη επανειλημμένη εργασία και, αφετέρου, θα προσφέρει λύση στο διαρκές έλλειμμα εργατικών χεριών στον πρωτογενή τομέα.

Επισημαίνεται ότι και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου έχει αναγνωρίσει την ανάγκη επιτάχυνσης και απλούστευσης των μετακλήσεων. Σε ομιλία του (Απρίλιος 2024) ο τότε Υπουργός Μετανάστευσης σημείωσε πως σχεδιάζεται η επέκταση της διάρκειας των αδειών παραμονής από 3 σε 5 χρόνια, καθώς και νομοθετικές αλλαγές για ταχύτερη και με λιγότερη γραφειοκρατία διαδικασία μετάκλησης εργατών. Επιπλέον, σε συνεδρίαση της Μεικτής Επιτροπής Ελλάδας–Αιγύπτου (Σεπτέμβριος 2025), αποφασίστηκε η αιγυπτιακή πλευρά να παρέχει αριθμό υποψήφιων εργατών άνω των 5.000 για να καλυφθούν οι ανάγκες, ενώ η ελληνική πλευρά δεσμεύτηκε για ταχεία έκδοση θεωρήσεων (εντός 30 ημερών) και στενή συνεργασία με την ΕΘΕΑΣ για την αξιοποίηση όλης της διαθέσιμης «δεξαμενής».

Πέραν των ζητημάτων που εντοπίζονται, ειδικά στη συμφωνία με την Αίγυπτο, το πρόβλημα των μετακλήσεων εποχικών εργατών στην Ελλάδα είναι ευρύτερο και αφορά όλες τις αντίστοιχες συμφωνίες με τρίτες χώρες, κυρίως με το Μπαγκλαντές και την Αίγυπτο. Οι συμφωνίες αυτές παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά δυσκολιών, καθώς καθυστερήσεις, ελλιπής καθοδήγηση, και γραφειοκρατικά εμπόδια παρατηρούνται οριζόντια σε όλες τις περιπτώσεις. Η απουσία κεντρικού, διαφανούς και λειτουργικού συστήματος ελέγχου της πορείας των μετακλήσεων καθιστά δυσχερή την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των επιμέρους συμφωνιών αλλά και της συνολικής μεταναστευτικής στρατηγικής στον τομέα της εποχικής απασχόλησης.

Επιπλέον, η διαθεσιμότητα αξιόπιστων και επικαιροποιημένων στοιχείων για τις μετακλήσεις εργατών στην Ελλάδα είναι περιορισμένη. Τα δεδομένα που υπάρχουν, όπως οι ετήσιες ΚΥΑ που ορίζουν τον αριθμό διαθέσιμων θέσεων ανά Περιφέρεια καθώς και στατιστικά στοιχεία από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, είναι κατακερματισμένα, συχνά παρωχημένα και δεν καλύπτουν επαρκώς κρίσιμες διαστάσεις, όπως τον πραγματικό αριθμό αφίξεων ή την αντιστοιχία εγκεκριμένων μετακλήσεων με θέσεις που καλύφθηκαν στην πράξη. Η αποσπασματικότητα των στοιχείων αυτών δεν επιτρέπει την ορθή παρακολούθηση των ροών, ούτε τη διαμόρφωση τεκμηριωμένων πολιτικών και παρεμβάσεων από τη Διοίκηση.

Επειδή, τα παραπάνω καταδεικνύουν τη βούληση βελτίωσης, όμως μέχρι στιγμής οι αριθμοί συμμετοχής στο πρόγραμμα, σύμφωνα με πληροφορίες, υπολείπονται δραματικά των αρχικών προσδοκιών,

Επειδή, η κατάθεση των στοιχείων και εγγράφων που αναφέρεται παρακάτω κρίνεται απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της συμφωνίας και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο επί της μεταναστευτικής πολιτικής στον τομέα της νόμιμης εργασιακής κινητικότητας,

Επειδή, η ελληνική αγροτική οικονομία αντιμετωπίζει οξύ πρόβλημα έλλειψης εργατικών χεριών, και η ορθή υλοποίηση της συμφωνίας με την Αίγυπτο –όπως και ανάλογων συμφωνιών με άλλες τρίτες χώρες – είναι κρίσιμη για την κάλυψη των αναγκών, υπό συνθήκες νομιμότητας και διαφάνειας.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Πόσες αιτήσεις μετάκλησης εργατών γης από την Αίγυπτο έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα στο πλαίσιο της διμερούς συμφωνίας (αναλυτικά ανά έτος για το 2023, το 2024 και το 2025); Πόσες εξ αυτών εγκρίθηκαν και πόσες απορρίφθηκαν από τις αρμόδιες αρχές, και με ποια αντίστοιχα αποτελέσματα όσον αφορά στον πραγματικό αριθμό εργατών που τελικά εισήλθαν και εργάστηκαν στην Ελλάδα;
2. Ποια είναι τα κύρια αίτια απόρριψης ή μη ολοκλήρωσης των αιτήσεων μετάκλησης στο πλαίσιο της συμφωνίας; Εντοπίζονται συγκεκριμένα διοικητικά ή τεχνικά ζητήματα (π.χ. ελλιπή δικαιολογητικά, καθυστερήσεις σε ελληνικές ή αιγυπτιακές αρχές, αδυναμία των εργοδοτών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλατφόρμας κ.ο.κ.) που εμποδίζουν την ομαλή υλοποίηση του προγράμματος; Έχουν ληφθεί μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, όπως η απλούστευση διαδικασιών ή η καλύτερη ενημέρωση/υποστήριξη των ενδιαφερόμενων εργοδοτών;
3. Προτίθεται το Υπουργείο να εξετάσει την τροποποίηση του πλαισίου έτσι ώστε, μετά από πέντε διαδοχικά έτη νόμιμης εποχικής εργασίας στην Ελλάδα, οι εν λόγω εργαζόμενοι να μπορούν να μεταπηδήσουν σε καθεστώς πιο μόνιμης διαμονής (π.χ. μέσω ειδικής άδειας διαμονής ή μέσω υπαγωγής τους σε υπάρχουσα κατηγορία του μεταναστευτικού νόμου); Εάν ναι, σε ποιες ενέργειες θα προβεί και με τι χρονοδιάγραμμα; Αν όχι, ποιοι είναι οι λόγοι που αποτρέπουν μια τέτοια ρύθμιση, δεδομένων των αναγκών της οικονομίας σε ανθρώπινο δυναμικό;
4. Πώς αξιολογεί η ηγεσία του Υπουργείου την πορεία υλοποίησης της συμφωνίας μέχρι σήμερα; Ποιοι ποσοτικοί στόχοι τίθενται για το 2024 και 2025 ως προς τον αριθμό των Αιγύπτιων εποχικών εργατών που θα φτάσουν στη χώρα μέσω του προγράμματος; Υπάρχει πρόβλεψη για επέκταση της συνεργασίας με την Αίγυπτο και σε άλλους τομείς (π.χ. τουρισμός, κατασκευές), όπως έχει αναφερθεί παλαιότερα, και με ποιους όρους;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Επιπλέον, με την παρούσα **αιτούμαστε την κατάθεση εγγράφων** που θα συμβάλουν στην πλήρη ενημέρωση της Βουλής σχετικά με την υλοποίηση της συμφωνίας:

- Αναλυτικά στοιχεία (επίσημοι πίνακες ή αναφορές) για τα έτη 2023, 2024 και 2025 σχετικά με τον αριθμό των αιτήσεων μετάκλησης εποχικών εργατών γης στο πλαίσιο των

διμερών συμφωνιών με την Αίγυπτο και το Μπαγκλαντές που: (α) υποβλήθηκαν από εργοδότες, (β) εγκρίθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, και (γ) απορρίφθηκαν – μαζί με στοιχεία, εφόσον υπάρχουν, για τους λόγους απόρριψης των αιτήσεων (π.χ. ανεπαρκή δικαιολογητικά, υπέρβαση διαθέσιμων θέσεων, μη προσέλευση εργαζομένου κλπ.). Τα στοιχεία να δοθούν τόσο σε σύνολο επικράτειας όσο και ανά Περιφέρεια, εάν τηρούνται σχετικές πληροφορίες στις αποκεντρωμένες διοικήσεις.

- Κάθε διαθέσιμο τεχνικό ή διοικητικό έγγραφο που αφορά στην ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας υποβολής αιτήσεων μετάκλησης στο πλαίσιο της συμφωνίας Ελλάδας-Αιγύπτου και Ελλάδας-Μπαγκλαντές. Ενδεικτικά: προδιαγραφές ή εγχειρίδια της πλατφόρμας, τυχόν αναφορές προβλημάτων λειτουργίας ή βελτιώσεων, εγκυκλίους ή οδηγίες προς τις συναρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες μιας στάσης, προξενικές αρχές κ.ά.) σχετικά με τη διεκπεραίωση των αιτήσεων μέσω της πλατφόρμας.

- Την κατάθεση διαχρονικών στοιχείων που αφορούν στο σύνολο των μετακλήσεων εποχικών εργατών στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως εθνικότητας πέραν του πλαισίου των διμερών συμφωνιών, για τα τελευταία πέντε (5) έτη. Συγκεκριμένα, ζητούνται στοιχεία ανά έτος για: τον αριθμό αιτήσεων, εγκρίσεων, πραγματικών αφίξεων και απορρίψεων με ανάλυση ανά εθνικότητα και ειδικότητα εργατών, ποσοστά κάλυψης των αναγκών σε σχέση με τις προβλέψεις των Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (ΚΥΑ) καθώς και οι κύριοι λόγοι απόρριψης αιτήσεων.

- Ειδικά ως προς τις ΚΥΑ που τακτοποιούν τον καταμερισμό των θέσεων ανά Περιφέρεια και Π.Ε., ζητείται να διευκρινιστεί εάν αυτές σχεδιάζονται βάσει τεκμηριωμένων δεδομένων αναγκών, και να κατατεθούν οι σχετικές μελέτες, εισηγήσεις ή τεχνικά δελτία που τις στηρίζουν.

Παρακαλείται επομένως ο κ. Υπουργός να απαντήσει στα ανωτέρω ερωτήματα και να προσκομίσει τα αιτηθέντα στοιχεία, προκειμένου η Βουλή να ενημερωθεί πλήρως και αναλυτικά και να συμβάλει στη διαμόρφωση λύσεων όπου απαιτείται.

Οι Ερωτώντες/ώσες και Αιτούντες/ούσες Βουλευτές/ριες

Ψυχογιός Γιώργος

Καλαματιανός Διονύσιος - Χαράλαμπος

Ακρίτα Ελένη (Έλενα)

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Δούρου Ειρήνη (Ρένα)

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη (Κατερίνα)

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Τσαπανίδου Παρθένα (Πόπη)